

LANAK EZ DU SEXURIK EZAGUTZEN

·Zuek bai jakin!· Joxe Mari Yurrebaso ·Elkarrizketa· Aurelio Gonzalez ·Izerdi patsetan·

Jabier eta Julen Aranberri aita-semeak ·Boteprontoan· Uxue Fernandez

Herri Aldizkaria Otamotz

2008ko

otsaila

134. alea

PREMANK

KANPO-KONTRATAZIO BIDEZKO PREBENTZIO ZERBITZUA

**GURE LANAK
PREBENTZIOA
DU HELBURU**

KALITATEZKO ZERBITZU ERAGINKORRA
GERTUTASUNA, BIZKORTASUNA ETA BEZEROARI ARRETA

Argixao industrialdea, 55 pabiloia - 20700 ZUMARRAGA (Gipuzkoa)

☎ 943 72 41 00

e-mail: administracion1@premank.com

IRNASA EURO, S.L.

AHOLKULARITZA ETA KALITATE,
INGURUMEN ETA
LAN-ARRISKUEN ARLOKO
SISTEMAK

Argixao industrialdea, 55 pabiloia
☎ 943 72 41 00 - Fax: 943 72 49 09
e-mail: irnasa@facilnet.net
ZUMARRAGA

Argitaratzailea: Zintzo Mintzo. Labeaga 12, Urretxu. 943 03 64 74 **Koordinatzailea:** Asier Zaldua **Erredakzio kontseilua:** Alex Areizaga, Aintzane Arizmendiarieta, Jonmikel Intsausti, Sebas Iturriotz, Jon Ormazabal, Amaia Pildain, Igor Susaeta eta Asier Zaldua **Diseinua:** Ane Miren Ormazabal **Euskara zuzentzailea:** Marian Toledo **Azaleko argazkia:** Gotzon Aranburu **Banaketa:** Aintzane Arizmendiarieta **Publizitatea:** Iker Telletxea - 647 319 757 **Inprimategia:** GOI DESIGN **Lege Gordailua:** SS-742/96 **ISSN:** 1136-7318 **Tirada:** 1.500 ale **Otamotz** aldizkariak ez du bere gain hartzen adierazitako esanen eta iritzien erantzunkizunik

aurkibidea

04	Hilabete honetako gaia Lanak ez du sexurik
10	Komikia / Egurra partitzen
11	Zenbat buru, hainbat aburu Aste Santuan kanpora joateko ohitura al duzu? Nora?
12	Bota bertsoa! / Iritziz iritzi
13	Argazki zaharra
14	Erreportajea Otamotz.com atari digitaleko edukirik klikatuenak
15	Gure gomendioa
16	Klik eta klik Iñaki Lizarralde
18	Zuek bai jakin! Joxe Mari Yurrebaso
23	Elkarrizketa Aurelio Gonzalez (Urola Garaia: zer da eta nora doa?)
26	Izerdi patsetan Jabier eta Julen Aranberri aita-semeak
28	Gure aholkuak
29	Literatura
30	Boteprontoan Uxue Fernandez

Aldizkari honek Eusko Jaurlaritzako Kultura Saila eta Hizkuntza Politikarako Sailordetzak, Gipuzkoako Foru Aldundiko Kultura eta Euskara Departamenduak, Urretxuko Udalak eta Zumarragako Udalak emandako diru laguntza jaso du.

Lanak ez du sexurik ezagutzen

Martxoaren 8an Emakume Langilearen Nazioarteko Eguna izango da. Oraindik badago zer aldarrikatu, emakumeen artean langabezia handiagoa baita eta oro har lan baldintza okerragoak baitituzte. Zorionez, zer ospatu ere bada. Gero eta gehiago dira gizonezkoek soilik egin zitezaketela uste zen lanbideetan ari diren neskak. Horietako laurekin eta bere tailerrean emakumeak dituen enpresari batekin hitz egin dugu.

Zumarragako Argixao industrialdeko Met-Meka enpresan lan egiten duten hiru neska. Argazkia: Gotzon Aranburu.

Nuria Matesanz: “Animatu beharra dago, emakumeen ohiko lanetan gutxiago ordaintzen baitute”

Nuria Matesanzek 35 urte ditu eta kataluniarra da. 20 urterekin bere ahizpa bisitatzera etorri zen Legazpira eta, bertako bizimodua gustatu zitzaionez, gelditzea erabaki zuen. Hezkuntza Berezia ikasi zuen, baina EGA titulua ateratzea lortu ez duenez, beste lan batzuetan aritu da. Soldata duina nahi zuen eta egokiena lantegietan behar egitea zela pentsatu zuen. Horretarako, UGLEn mekanika ikasi zuen. Egun Ulman lan egiten du.

Mekanika ikasketak hasi aurretik, fruta-denda batean lan egiten zuen. “Behin-betikotasuna eskaini zidaten arren, ikasteko asmoari eutsi nion. Nagusiari goizez lan egin beharrean arratsaldean egitea proposatu nion, baina ezetz esan zidan. Hori dela eta, lana uztea erabaki nuen. Ikasten hasi nintzen eta tarte horretan langabezi dirulaguntza kobratu nuen. Besterik gabe hartutako erabakia nire bizitzako garrantzitsuenetakoa izan da”.

Matesanz hamaika lanetan aritutakoa da. “Haurrak zaintzen, garbitzen, supermerkatuetan... lan egin dut, baina lanpostu horietan irabazten den diruarekin ez dago aurrera egiterik. Independentea izan nahi nuen, lantegietan lan egiten duten gizonenekoek familia osoa mantentzeko adina irabazten dutela ikusi nuen eta UGLEra joatea erabaki nuen. Eskualde honetan lantegietakoa oso aukera ona da”, dio.

Etsekoei ondo iruditu zitzaizen lanbide heziketa ikastea eta babesa eskaini zioten. “Gizonezkoen munduan sartzen ari nintzela suposatzen zen, baina ez zidan

Nuria Matesanz, Ulmaren Legazpiko lantegiaren aurrean.

erreparorik eman. Dena bezala, hastea da kontua. Eskolan eta lantegian besteen pare egon naiz”, aipatu du.

UGLEra duela bost urte joan zen. Klaseko zaharrenetakoa zen. “Gehientsuenek 20 urte inguru zuten, baina oso talde ona suertatu zitzaidan. Oso jatorrak ziren eta, zorionez, asko lagundu zidaten. Hasieran gaizki pasatu nuen. Izan ere, marrazketa eta tailerreko lana arrotzak zitzaizkidan. Gainontzekoak oinarri batekin joan ziren eta nik, berriz, aspaldi egin nuen Batxilergoa. Nahiko lan izan nuen besteak harrapatzeko...”, dio orain umore onez.

Praktikak Idiazabalgo Ampo enpresan egin zituen. “Oso ondo moldatu nintzen jendearekin, baina makinan lan egitea tokatu zitzaidan. Sekula ez ditut gustuko

izan, baina bizimodua aurrera atera behar da... Bizitza osoa makina batean eman behar dudala? Lanaren alde ona begiratu eta kitto! Baikorra naiz”. Ampotik irten eta berehala Oñatiko Ulma enpresan hasi zen, kontratu eta guzti. “Oso gustura nago. Izan ere, muntaia lanetan aritzen naiz eta hori da gustatzen zaidana. Gainera, dagoeneko bazkidea naiz”.

Aipatu bezala, bi enpresetan ondo hartu zuten. “Irekiak dira eta bietan emakume dezente daude. Idiazabalgo neska batek, adibidez, 10 urte daramatza jada bertan. Ez dakit beste toki batzuetan zer gertatzen den, baina niri inork ez dit ezer esan”. Lantegiko lanari esker, amesten zuen independentzia lortu du. “Soldata ona dut eta bakarrik bizitzeko aukera ematen dit. Alokairuan bizi naiz, noski, nik bakarrik ezin baitut 40 milioi pezetako etxea erosi”. Zalantzatan dauden neskak, berak emandako pausoa ematera animatu nahi ditu. “Nire koadrilako bat elektronika ikasten hasi da duela gutxi. Beste batek ere hori egin zuen eta CAF enpresan dago, oso gustura gainera. Animatu beharra dago, emakumezkoen ohiko lanetan gutxiago ordaintzen baitute. Soldata duina lortzeko ikasi nuen lanbide heziketa eta ametsetako lana topatu dut. Irakaskuntzan lan egitea eskainiko balidate, ez nuke hartuko. Gainera, enpresa handi batentzako aritzeak egonkortasuna eta lasaitasuna ematen du. Bestalde, ordutegi malgua dugu eta hori oso garrantzitsua da seme-alabak dituztenentzat”.

Laura Tejero: “Lan honetarako trebea naizela uste dut eta inguruko denak oso ondo portatu dira nirekin”

Laura Tejero zumarragarra bere herriko Met-Meka metalizatu eta mekanizatu enpresan lan egiten du. 21 urte ditu eta UGLEn egin zituen ikasketak. Sekula ez duela diskriminaziorik sentitu eta oso gustura ari dela dio. Lanbide Hezkuntza hautatzeko zalantzan dauden emakumezkoak pausoa ematera animatu nahi ditu.

Tejerok erdi mailako zikloa egin zuen UGLE lanbide eskolan. “Oinarrizko ikasketak La Salle-Legazpi ikastetxean egin nituen. Emakumezkoen ohiko lanbideetan (ile-apaintzaile, erizain...) tailerrean baino lan eskaintza txikiagoa dagoela uste dut eta etxekoek UGLEn izena ematera animatu ninduten. Praktikak Met-Meka enpresan egin nituen eta hemen jarraitzen dut”, laburbildu du.

Zumarragarra mekanika ikasketak egitea erabaki zuen. “Mantentze-lanetan trebatzeko aukera ere banuen, baina kable artean ibiltzea ez dut gustuko. Nahiago dut makinekin aritu”. Aipatu bezala, gurasoen babesa izan zuen. “Etxekoek nirekin zeudela esan zidaten, euren babesa eta laguntza nituela. Lagunei, ordea, arraroa iruditu zitzairen. Dena den, duela gutxi beraietako batek lanbide heziketako ikastaro batean izena emateko asmoa duela esan dit. Izan ere, mundu honetan lan egiteko aukera handiagoa dagoela ikusi du”, dio.

Laura Tejerok bi urte eman zituen UGLEn eta hiru hilabeteko praktikak egin zituen Met-Meka enpresan. Bi urte daramatza jada bertan. “Bai ikasten eta

Laura Tejero Met-Meka enpresako makina batean lanean. Argazkia: Gotzon Aranburu.

bai lanean ondo moldatu naiz. Lan honetarako trebea naizela uste dut eta denak oso ondo portatu dira nirekin. Nagusiek eta langileek oso ondo hartu ninduten. Ni heldu nintzenerako emakumezkoekin lan egitera ohituta zeuden eta, gainera, beste neska batekin etorri nintzen”, aipatu du.

Luzaroan toki berean jarraitzeko asmoa du, baina enpresaz aldatu nahiko balu zailtasun berezirik ez lukeela izango uste du. “Ez dut uste arlo honetan emakumezkoek gizonezkoek baino zailtasun handiagoak ditugunik lana aurkitzeko. Dena den, nire esperientzian bakoitzi oinarrizkoak naiz hori esateko”.

Hori dela eta, neskak lanbide heziketa ikastera animatu nahi ditu. “Nire gelan bi

neska eta 15 mutil ginen. Ia denok lortu dugu ikasi dugun arloan lan egitea. Gehienok praktikak egin genituen tokian jarraitzen dugu. Gainontzeko ikasgeletara zihoazenei ere ondo joan zaie. Nire ustez, enpresariak gero eta naturaltasun handiagoz kontratatzen dituzte emakumezkoak”.

Dena den, ulertzen du batzuek tailerreko lana gustuko ez izatea. “Neska guztiak ez gara berdinak eta batzuek gorroto dute zikintzea eta beldur diote ebakiren bat egiteari, baina gero eta neska gehiago animatzen dira UGLEn eskaintzen diren zikloetan izena ematera. Hori dela eta, lehen baino arruntagoa da tailerrean neskak ikustea eta inork ez gaitu gaizki begiratzen horregatik”.

Amelia Rehecho: “Amak pisu handiekin ibili behar dela eta gizonezkoek baino indar gutxiago dugula esan zidan”

Amelia Rehecho ibarratarra urretxuar batekin ezkondu zen eta Ezkio-ltsasoko Santa Lutzi auzoan bizi da. Farmazietan botikak saltzen lan egiten zuen, baina etxetik kanpo ordu asko emateaz nekatu zen eta UGLEn ikastaroa egitea erabaki zuen. Guerra Hermanos garabi enpresan egin zituen praktikak, baina ez zuen behin-betiko kontratua lortu. Irailean Osakidetzan hasi zen lanean, baina urtarila erdialdean ama izan da lehenengoz eta amatasun-baja hartu du.

Harreman Publikoak ikasi zuen Donostian eta, aipatu bezala, botika-produktu komertziala zen. “Errioxa, Nafarroa eta Gipuzkoak osatzen zuten nire lan esparrua. Produktu berriak promozionatzen nituen eta egun guztia autoan ematen nuen. Lan polita da, baina ez dago ondo ordaindua. Nekatu egin nintzen eta duela hiru urte langabezi dirulaguntza eskatu eta UGLera joan nintzen”.

Eskolako zuzendaria, Xabier Arratibel, Rehechoren bizilaguna da eta berak gomendatu zion zer edo zer ikastea. “Tailerretan lan asko dagoela, jende faltan daudela eta emakumeentzat gero eta aukera hobea dela esan zidan. Animatu egin nintzen eta mekanika ikastea erabaki nuen. Tornulari eta fre-satzaile lanak ikasi nituen”, dio.

Hasieran, inguruko guztiek ez zuten bere erabakia ondo hartu. “Amari neska bat tornulari izatea ez zitzaion buruan sartzen. Lan horretan pisu handiekin ibili

Amelia Rehecho, bere etxeko sukaldean, alaba jaioberriarekin.

behar dela eta emakumezkook gizonezkoek baino indar gutxiago dugula esan zidan. Gizonezko lagun batek ere zoraturta nengoela esan zidan. Beste batzuek, berriz, arazorik ez nuela izango esan zidaten. Izan ere, gauza pisutsuak mugitzeko garabiak erabiltzen dira”, aipatu du Amelia Rehechok.

Lanbide eskolan oso gustura egon zela dio. “Klaseko guztiak mutilak ziren, 19 urteko neska bat eta ni izan ezik. Erdi

mailako zikloa egin nuenez, gainontze-koek 19 urte zituzten eta nik 32. Dena den, oso ondo hartu ninduten. Irekia eta txantxazalea naizenez, ez ninduten ama bezala ikusten. Gazte jendearekin egotea oso aberasgarria izan zen eta, gainera, asko lagundu zidaten. Marrazketan-eta nik baino esperientzia handiagoa zuten, baina ikaskide batek izugarri lagundu zidan. Goi mailako zikloa egitekotan egon nintzen, baina

lanean hasi nintzen eta asmoa alde batean utzi nuen”, aipatu du.

Salbatoreko Guerra Hermanos (GH) garabi enpresan egin zituen praktikak. “Nire bi anaiek bertan lan egiten dute-nez eta ondo dabilen enpresa denez, bertara joan nahi nuen. Garabien motorretarako piezak egiten nituen eta, batzuetan, baita soldatze lanak ere. Oso gustura egon nintzen. 17 kiloko pieza bat eskuz altxatu behar nuen, baina ondo moldatzen nintzen”.

Gainera, enpresako gizonetako ondo hartu zuten. “Nire postuan sei gizonetako eta ni geunden eta primeran moldatu ginen. Asko lagundu zidaten. Beste postu batzuetan ere emakumezkoak zeuden eta haiek ere oso gustura zeuden. Hiru hilabete eman nituen praktikak egiten eta, teorian, kontratua egin behar zidaten. Beste pertsona bat antzerako egoeran zegoen eta, azkenean, hari deitu zioten. lazko udaberrian izan zen hori”, oroitu du.

Irailean Osakidetzan hasi zen, baina GH enpresara itzuli nahi du. “2002ko oposaketetara aurkeztu nintzen eta administrazio, garbiketa eta sukaldeko lanetan aritu naiz. Ekaina arte bajan egongo naiz. lazko oposaketetan emaitza okerragoa lortu nuen eta ez dakit itzultzerik izango dudan. Dena den, ez nau kezkatzen. Haurra apur bat hazten denean, GH enpresara itzultzeko asmoa dut. Aurki jende asko jubilatuko da eta ea tokia lortzen dudan”.

Amelia Rehechok tailerra ospitala baino nahiago du. “Osakidetzan aldi bateko langile izanez gero, ez dugu oporrik eta jai-egunik eta ez dakigu non lan egitea suertatuko zaigun. Hamar egun toki

batean, hamar bestean, orain goizez, orain arratsalde... Lantegian, berriz, egutegi finkoa dugu. Asierrek, nire senarrak, behin-betiko kontratua du eta erreleboa alda dezake biok ordu berean lan ez egiteko. Senitartekoen laguntzarekin moldatuko ginatekeela uste dut”. Gainontzeko neskak ere lanbide heziketa ikastera inongo erreparorik gabe joan daitezkeela dio. “Lantegietan jende espezializatua behar dute eta fresatzaille eta tornulari gutxi daude. Enpresarietako neskak hartu beste erremediorik ez dute eta ondo lan egiten dugula jabetzen ari

“Enpresarietako neskak hartu beste erremediorik ez dute eta ondo lan egiten dugula jabetzen ari dira”

dira. Emakumezko batzuk gizonetako asko baino hobeak dira. Finagoak gara, beharbada lan hauetan denbora gutxiago daramagulako. Gizonetako askok egite hutsari ondo egiteari baino garrantzia handiagoa ematen diote”.

Poliki-poliki lantegiak emakumez betetzen ari dira. “Lanbide heziketa ikasi duten lagunak ditut eta haien pausoak jarraitza animatu nintzen. Nire atzetik beste ezagun batzuk animatu dira. Nork esango zidan niri duela urte batzuk tailer batean lan egingo nuenik! Baina inguru honetan aukera ona da eta ez da lan zaila”.

Eugenio Gonzalez de gainontzekoek baino

Zorionez, gero eta gehiago dira tailerreko lanak egiteko emakumeak hartzen dituzten enpresariak. Zumarragako industrialdeko Met-Meka metalizatu eta mekanizatu enpresan, adibidez, bederatzi langile dira eta horietatik lau emakumezkoak. Tailerrean sei lagun dituzte eta horietatik hiru neskak dira. Eugenio eta Kristobal Gonzalez de Audikana anaiak dira nagusiak.

Enpresa hau Gonzalez de Audikana anaien birraitonak sortu zuen Bergaran. Gero Zumarragara etorri ziren eta 2001ean Eugeniok eta Kristobalek hartu zuten gidaritza. Garai batean tornuak eta meategietarako makinaria egiten zituzten, CAF enpresarekin lanean hasi ziren arte.

Egun Beasaingo enpresarekin jarraitzen dute, baina beste bezero batzuk ere badituzte. Hala, aeronautikarako metalizatu lanak egiten hasi dira. Airbuserako pieza txikitxo bat egiten dute, adibidez. Ikerketa eta garapen (I+G) arloa lantzea funtsezkoa dela uste dute eta hiru langile horretan trebatzen ari dira. Horietatik bi emakumezkoak dira.

Met-Meka enpresaren tankerako gutxitan dituzte horrenbeste emakume. “Sektore honetako tailerretan zaila da hemen bezainbeste neska aurkitzea. Gainera, beste bi pasatu dira dagoeneko hemendik. Egia esan, gero eta neska gehiagok ikasten dute UGLEn”.

Gauzak asko aldatu dira Gonzalez de Audikana anaien birraitonaren garaitik

Audikana: “Sinestuta hartu nuen lehenengoz neska bat tailerrera: zailtasun gehiago izan eta aurrera egiten dutenak onak izaten dira”

hona. “Egun, mekanizatzeko ez da indarrik behar. Izan ere, pisuzko gauzak mugitzeko tresnak ditugu. Are gehiago, indarra erabiltzea ez da ona. Trebetasuna behar da. Emakumezkoek sentsibiltate handiagoz lan egiten dutela uste dut. Piezak txukun uzten dituzte, adibidez. Dena den, orokortzea ez da ona”.

Emakumezkoen lanaz ondo hitz egiten du, baina neska bat lehenengoz kontratatu zuenean, Gonzalez de Audikana ez zen apropos emakume baten bila joan. “Kasualitatea izan zen. Gure langile asko UGLEtik etortzen dira eta hango ardura-dunek guretzako aproposa zen neska bat zutela esan zidaten. Pertsona biziak eta maila onekoak behar ditugu, serie motzak egiten baititugu eta goiz bakarrean pieza ezberdinak egitea tokatzen baita. Duela hiru urte hartu genuen lehenengoz neska bat tailerrera. Emakumezkoa eskaini zigutenean harritu egin ginen, ez baikenekien lan honetan trebatutakoak zeudenik. Harritu arren, ez genion matrikula begiratu. Sinestuta hartu nuen: gainontzekoek baino zailtasun gehiago izan eta aurrera egiten dutenak, onak izaten baitira”, aipatu du.

Lantegian zenbait egokitzapen egin behar izan zituen emakumeak hartzeko, baina merezi duela dio. “Aldagela bitan zatitu behar izan genuen, baina berdintasunaren aldeko apustua egin behar da. Klean berdintasuna aldarrikatzea ondo dago, baina aukera denean horren alde lan egin behar da. Irabazten atera

Eugenio Gonzalez de Audikana, eskuinaldean, Kristobal anaiarekin eta beste langileekin.

gara. Aldagelak ez egokitzeagatik teknikari on bati uko egin behar al diogu? Apustua egiten ez duenak, ez du irabazterik”.

Aipatu bezala, norbait kontratatu behar dutenean, ez dute begiratzen gizonezkoa ala emakumezkoa den. “Taldean ondo egokituko den pertsona behar dugu, ilusioduna. Gero eta neska gehiago trebatzen dira gure arloan lan egiteko eta hori da gure tailerreko langileen erdia emakumezkoa izatearen arrazoia. Tailer-burua den bat ezagutzen dut”.

Enpresari eta langile gehienek emakumezkoak ondo hartu dituztela uste du. “Burugogor batzuk emakumeak hartze-

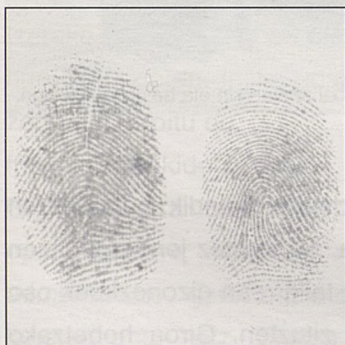
aren aurka daude oraindik, baina euren kalterako da. Nire ustez jendea ohitzen ari da. Gure tailerrean gizonezkoek oso pozik hartu zituzten. Giroa hobetzeko eta saltsa pixka bat jartzeko balio izan du. Nik ikastolan egin nituen ikasketak eta beti neskekin ikasi dut. Hori ona da. Beste batzuek institutuan izan zuten lehenengoz neskekin gela berean egoteko aukera. Urduri zeudela, lotsagarri gelditzeko beldur zirela... gogoratzen dut. Tailerrean, antzerako zer edo zer gertatu zen: batzuek guraso moduan jokatzeko zuten eurekin, baina azkenean neskak izan ziren eurei lezioak eman zizkietenak”.

egurra partitzen

Jon Torner
Jon Ormazabal

Athletic, argi ibili!!

Gure hilabete honetako paranoiak ez du zerikusirik Asier Del Hornok Mikel Goñiren bertsio futbolistikoa –zelaian lortzen ez dituzten puntuak errepidean galduz– izateko duen arriskuarekin, edo talde txurigorriak Bigarren Mailako amildengan erortzeko duenarekin, hilabete honetako izenburuak orain urte batzuk TMEOk egindako portada bikainari egiten dio erreferentzia. Bertan «Garzon detiene al Athletic de Bilbao» zioten fanzine honetako egileek eta, gauzak nola joan diren ikusita, tamalez argi dago errealitatea fikzioa gainditzeko bidean doala. Izan ere, urteen poderioz, munduko beste edozein lekutan sekulako astakeriatzat joko genituzkeen hainbat eta hainbat aberrazio normaltzat jotzen amaitu dugu. Hala, «dena ETA da» lelopean, 100dik gora izan dira kartzelaratuak, «zuk oraindik ez dakizu, baina ETAKoa zara» bezalako argudio sendoekin. Bilboko konpartsa baten txosnan,

limoi eta laranja freskagarri kaxa batzuk izatea legez kanporatu duten Koordinadora Abertzale Sozialistarekin lotzeko froga argi bezala balio izan du, alderdi politiko bera legala izan da Urretxun eta ilegalak Zumarragan, Alkate bat Auzitegi Nazionalera eraman dute «maite zaituztegu» esateagatik –eskerrak Pirritx eta Porrotxek singularrean kantatzen duten...– edo bere garaian «legala» zen alderdi bateko milaka herri-tarrei eskubide sozial eta politikoak lapurtu dizkiete. Finean, herri onen alde egitea –bakoitzak zilegi ikusten duen bidea edozein delarik ere– kriminalizatu dute eta laster konturatuko dira Abiadura Handiko Trenean ez, negozioa kartzela erraldoiak eraiki eta kudeatzean dagoela, izan ere, hor bai balizko bezeroen kopuruak ez duela behera egingo, batzuk sufrimendua gestionatze-tik bizi diren artean. Badaezpada, Peio eta besteok, guk ere ilargiraino eta buelta...

Aste Santuan kanpora joateko ohitura al duzu?

Nora joaten zara?

Ana Rodriguez

Urtero-urtero nire familiaren jatorrizko herrira joaten naiz: Alhondigakoak gara, Guadalajarakoak. Senarra ere hangoa dut, beraz da normala da bertara joatea. Garai batean Aste Santua oso ezberdina zen, baina egun gehienok kanpora joaten gara.

Sakina Ouafa

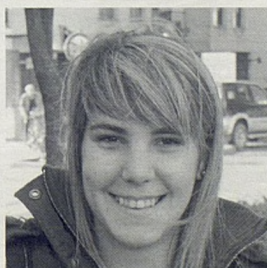
Ez gara herrira sorterrira bueltatzen, Marokora, hemen lanez lepo baikabiltza. Gainera, musulmanak gara eta guk ez dugu Aste Santua ospatzen. Herrira itzultzeko eta familiarekin egoteko abuztuko oporrak baliatzen ditugu.

Izaro Elias

Aste Santu guztietan kanpora joateko ohitura hartu genuen aspaldi. Hartara, urtero gure eskapadaxoa egiten dugu. Dena den, egun gutxi direnez, ez gara urrutira joaten. Nafarroara joaten gara, bertan etxea baitugu.

Ainhoa Lopez

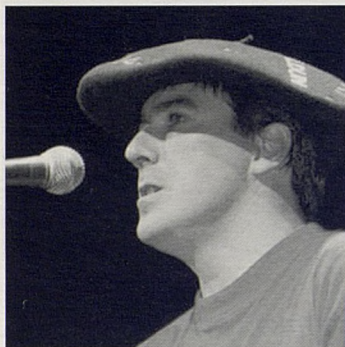

Kanpora joateko ohitura dugu eta urtero toki ezberdin bat aukeratzen saiatzen gara. Dena den, ez dugu burua asko nekatzen. Oraindik ez dakigu aurtengo nora joango garen. Beti berandu ibiltzen gara, baina sekula ez dugu tokia aurkitzeko arazorik izan. Kanpinak ere hor daude...

Gaia: Gasteiztik Urretxuri

Doinua: Kontzientzia izaten degu (egunsentiari)

Asier Otamendi

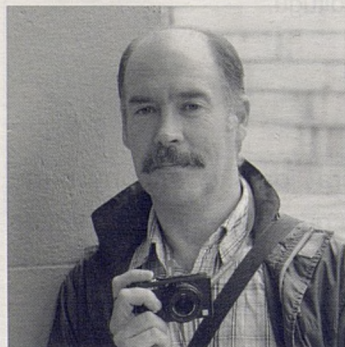
Hogei bat urte dira nagola
Urretxutik aldenduta,
hiriburuko zurrunbiloan
baserritarra galduta.
Orain burura etorri ohi zait
gazte garaiko gomuta,
gauzak hobeto ikusten dira
distantzi pixkat hartuta.

Irimopetik lizeorantza
nindoan "Vespa" batetan,
zelai berdeak atzean utziz
sartu herriko kaletan.
Urola, marroi, berde edo urdin
eta Orbegozo ketan,
bizipen hoiek zaildu gintuzten
bizitzaren erronketan.

Santa Anastasi izan det beti
festa guztien kuttuna,
kuadrila giro paregabea
disfrutatu ohi deguna.
Turista gisa hurbildu arren
pasatu asmoz eguna,
gehien-gehiena estimatzen det
jendean gertutasuna.

iritziz iritzi

Gotzon Aranburu

Periodikuan irakurriak

Urtarrilaren 23 da eta BERRIA daukat mahai gainean, gosaltzeko orduan. Orrialdeetan barrena aurkitutako informazio zati batzuk zerrendatuko ditut ondoren, inongo komentariarik gehitu gabe. Ekonomiako orrialdeetan: "Banco Guipuzcoanok 61,5 milioi euroko irabaziak izan ditu 2007an. laz baino %13,2 gehiago". "Caja Madrid aurrezki kutxak 2.861 milioiren irabaziak izan zituen iaz, aurreko urtean halako ia hiru".

Teknologia sailean: "Apple-ek *MacBook Air* orde-nagailu eramangarria aurkeztu du. Ezaugarrien artean arintasuna eta diseinu dotorea. Baditu des-abantaila batzuk ere, ez baitu DVD irakurgailurik, eta prezio aldetik ere ez da batere merkea".

Kulturako orrialdeetan: "Damas taldeak kopiak

artean duen eraginari buruzko eztabaida piztu nahi du. Kopiak artelanaren izaera galtzen al du? Edo mantendu egiten du? Eta nola erreakzionatzen du merkatuak?"

Kiroletako orrialdeetan: "Ingalaterrako futbol talde-ek inoiz baino diru gehiago gastatu dute neguko azokan; guztira, 124 milioi euro. Chelsea izan da gehien gastatu duena, Anelkagatik 20 euro ordaindu baititu, eta Ivanovic serbiarrarengatik 12 milioi". Mundua sailean: "Egunean 27.000 haurretik gora hiltzen dira munduan: elikadura urriagatik edo jaiotzean zein ondoren beharrezko osasun arreta jasotzen ez dutelako gehienetan. Sierra Leona da tasa altuena duen herria: jaiotzen diren mila ume-tik 270k ez dituzte bost urte betetzen".

1983*Maite Janeiroren ikasleak*

Argazkian Maite Janeiro akordeoi irakaslea bere ikasle batzuekin ikus daiteke. Bost neska mutil hauek Madrilgo lehiaketa batean parte hartu zuten eta guztiek sariak lortu zituzten.

Zutik: Juan Kruz Diaz de Garaio, Ana Mari Dominguez eta Maite Janeiro.

Makurtuta: Mari Jose Dominguez, Javier Ramos eta Miren Balentziaga.

Otamotz.com atari digitaleko edukirik klikatuenak

ALBISTEAK

1. Peio Galvez atxilotu dute Garzonen aginduz.
(Politika/02-11)
2. Gainzuri zeruari so.
(Erreportajea/01-29)
3. ANVren jardura eten egin du Garzonek.
(Politika/02-08)
4. Gizonezko bat hil da Urretxun sute batean.
(Gizartea/01-25)
5. Badator Martxoan Bertsoa.
(Zumarraga-Urretxuko bertso eskola/Kultura/1-24)
6. Asier Azarolari elkarriketa Noticias de Gipuzkoan.
(Erreportajeak/01-25)
7. Ostiralean hasi zen Martxoan Bertsoa.
(Zumarraga-Urretxuko bertso eskola/Kultura/02-11)
8. Larunbatean egingo dugu urteroko batzarra.
(Zintzo-Mintzo/Euskaigintza/02-07)
9. Mintzalagunakoak elkarturik.
(Euskaigintza/ 01-23)
10. XVIII. mendeko euskarazko testu bat Urretxun.
(Xabi Lasa/Euskaigintza/02-15)

AZKEN BIDEOAK

1. Inauterietako bideoa.

AZKEN AUDIOAK

1. Bertso musikatuak: Ezagutzen al duzu negua? (G. Ojanguren).

ARGAZKI-GALERIA

1. Inauteriak 2008.

ALDIZKARIA

1. Ezagutzen al duzu negua? (G. Ojanguren/Bota bertsoa!/133. alea).
2. Iñaki Etxezarretari elkarriketa (Zuek bai jakin!/133. alea).
3. Nora doa Urola Garaia? (Erreportajea/133. alea).

INKESTAK

Zer uste duzu falta dela Otamotz.com-en?

- Bideoak: %33
- Argazki-galeriak: %26
- Foroak: %18
- Blogak: %12
- Iritziak/erantzunak: %7
- Albisteak: %2

Merkealdian erosketarik egin al duzu ala egiteko asmorik ba al duzu?

- Bai: %68
- Ez: %32

Mozorrotuko al zara Inauterietan?

- Bai: %63
- Ez: %37

Joango al zara Martxoan Bertsoa programako ekitaldietara?

- Bai: %83
- Ez: %17

Koldo Goitia

Woody Allen. Bizitza kontrako eztarritik.

Nork ezagutzen du Allan Stewart Konisberg? Gutxi batzuk. Eta, Woody Allen? Askok. Baina zer dakigu New Yorkeko Brooklyn auzoan jaiotako semeaz? Ezer gutxi. Horrelako zalantzei argi egiteko gomendatu gura dizut Koldo Goitiaren, lagun beasaindarraren, liburu hau. Modu erakargarri batean Koldok hasierako orrietatik eskutik hartuz ibilbidetxo polit bat egitera gonbidatzen gaitu, eta hala, Woody haurra,

gaztea, kazetaria, aktorea, komikoa, zuzendaria, senarra, langile metodikoa, aita... ezagutzeko aukera emango digu une askotan gozoro irri eginez. Koldok kontrako eztarritik trabatu zaion Woodyren bizitza kontatzen digu. Woody ezagutzeko desioa sortuko zaizu, agian, filme bat ikusteko gogo piztuz. Eskerrik asko, Koldo. Zalantzetan ginituenak gehixeago argitu dizkiagu.

Andoni Salamero

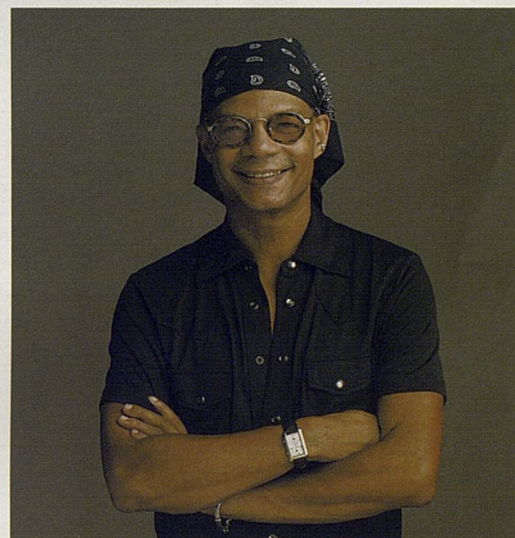
Fernando Saunders

I will break you fall

Lou Reed-en baxujolea zenez, eta denez, eta Ruper Ordorikaren *Hurrengo Goizean* (2001, Metak) ederrean parte hartu zuenez, ez genuen bitan pentsatu. Hiru lagun joan ginen Oñatira Fernando Saunders ikustera, 2005ko otsailean. Kontzertu hartan izugarri emozionatu nintzela aitortzen dut. Zer edo zer gogorragoa espero nuen, baina Saunders jaunak soul eta pop puroenaren bidetik eraman gintuen. *I will break you fall*

hirugarren bakarkako lana aurkeztu zuen orduan eta iazko maiatzean ere horixe bera defendatu zuen Urretxuko Labeaga aretoan emandako emanaldi intimo hartan. Kantaera fina eduki arren, goi mailako baxujotzaile moduan nabarmendu da batez ere. Joan Baezekin, Eric Claptonekin, Jimmi Pagekin eta Marianne Faithfullekin lan egin du, besteak beste.

Igor Susaeta

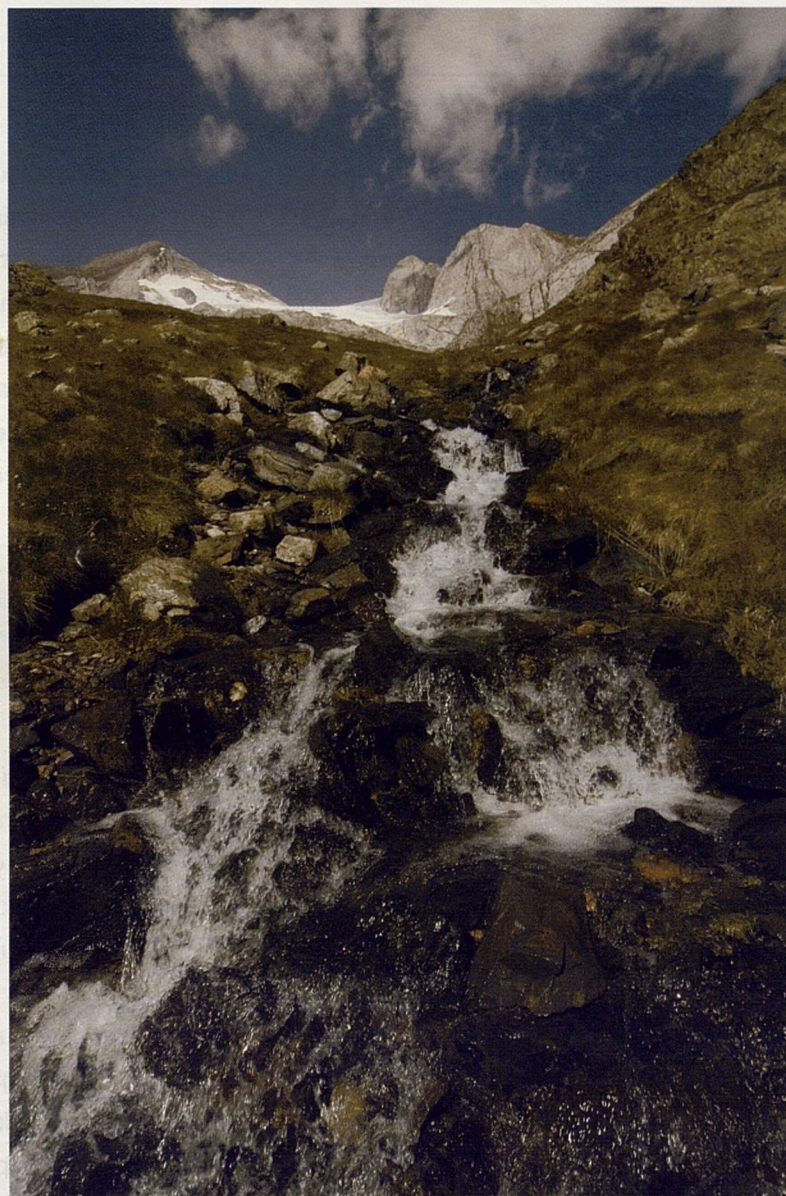
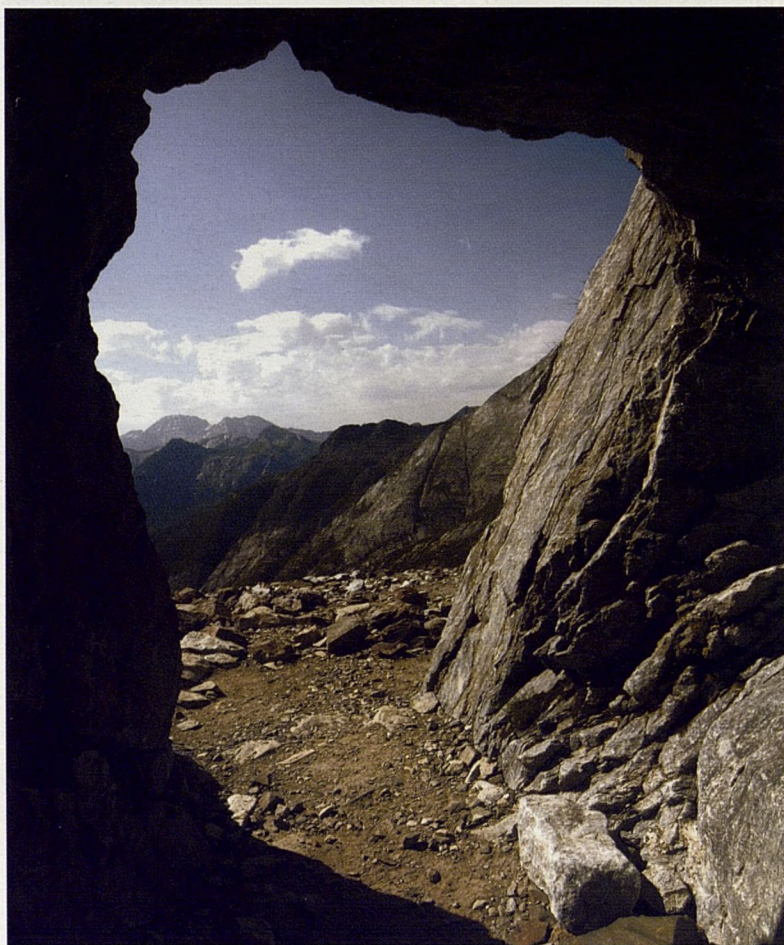
Andrea Arnold

Red road

Europa iparraldeko sortzaileak espresio bide berrien bila oraingoan ere. *Advance party* baldintzapean ekoiztu den lehen filma da. Hiru zinemagilek pertsonaia berberetan oinarritzen diren hiru gidoi idatzi behar izan dituzte. Hiru filmak Eskozian kokatu dira. Hainbat ezaugarri aurrez zehaztu gabekoak dira: pertsonaiek gizartean duten lekua, beraien arteko erlazioak, dituzten ohiturak... Bigarren mailako pertsonaiak gehitzeko

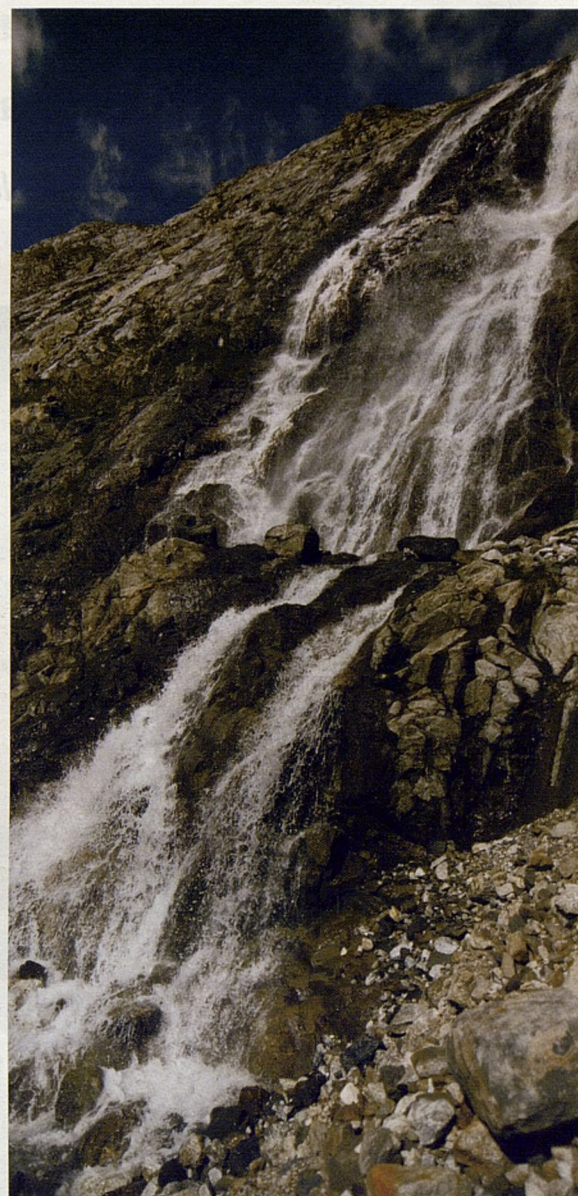
aukera dago. Pertsonaia nagusiek hiru filmatan azaldu behar dute. Andrea Arnold zuzendariaren esanetan "*Advance Party* proiektuaren erronka hasieratik ezarritako pertsonaia eta mugak errespetatu behar izatea da, niretzat garrantzia duten gauzak ahaztu gabe eta nirea den istorio bat kontatzeko modua bilatuz". Hilaren 29an Zelai Arizti aretoan izango da ikusgai.

ButaK 21 zineklub taldea

Hona hemen Pirinioetako Vignemale mendian pasatako asteburuan ateratako argazkiak.

Iñaki Lizarralde

zuek bai jakin!

Elkarrizketa osoa eta argazki gehiago www.otamotz.com atari digitalean.

Joxe Mari Yurrebaso: kopa gehien dituen txirrindularia

Jose Mari Yurrebaso Urretxu eta Zumarragak eman duten azken txirrindulari handia da. Errepidean Espainiako itzuliko etapa bat irabazi zuen eta ziklo-kroseau Espainiako Txapelketa lautan irabazi zuen eta Mundukoan makina bat aldiz parte hartu zuen. Gainera, estatuko mendiko bizikleta txapelketa lortu zuen.

Joxe Mari Yurrebaso, garajea, atzean txirrindulari izandako garaian irabazitako kopa batzuk dituela.

Non jaio zinen? Zein familiatan?

Urretxun, orain erorita dagoen Aitxu baserrian. Nire aita bidezaina zen eta ni jaio nintzenean baserriaren ondoan eman zioten kaminero etxera joan ginen. Aitona, berriz, bizkaitarra zen eta Urolako trenbidean lan egitera etorri zen. Baskongadoetako trenean jubilatua zen. Nire amari dagokionez, Etxalarkoa da, Nafarra. Ezkondutakoan hona etorri zen. Nire bigarren abizena Goienetxe da, Bortzirietakoa. Sei anaia-arreba gara: lau mutil eta bi neska.

Herritik urruti samar bizi zineten...

Gehienetan Urolako trenean joaten ginen eskolara, Nazionaletara. Arratsaldean itzultzen ginen. Trena etxetik 300 metrora gelditzen zen, Aginagako geltokian.

Laster hasiko zinen herrira bizikletan joaten...

Bai. Aitonak emandako bizikleta zahar bat

genuen, pinoi bakarrekoea. Aitak ere bazuen txirrindua eta anaia-arreben artean borrokan ibiltzen ginen, nork hartuko.

Familian kirolzaletasun handia duzue.

Osaba aizkolaria zen eta denok kirol munduan mugitzen ginen. Aita ere zalea da. Bera ere bizikletan ibiltzen zen gaztetan. Hori guztia dela eta, ez zuen gaizki hartu nik txirrindulari lasterketetan parte hartzea. Amak, ordea, gaizki pasatzen zuen. Errepidean arriskua ikusten zuen.

Nolatan hasi zinen lasterketetan?

Anaia zaharrena ez zen horretan aritu, baina bigarrena eta hirugarrena bai. Ni laugarrena naiz. Jubeniletan nire aurrekoarekin, Pedrokekin, batera aritu nintzen. 15 urterekin hasi nintzen. Belodromoan ibiltzen ginen. Garai hartan lasterketak jubencil mailan hasten ziren eta ez ziren errepidean egiten. Gustura aritzen nintzen eta ondo etorri zitzaidan ikasteko. Gauza ezberdina zen, etxetik kanpora...

Norekin hasi zinen lehiatzen?

Goierriarekin, herriko taldearekin. Etxeberria zen garai hartan arduraduna. Federatu ondorengo lehen proba Santa Barbarara igoera izan zela oroitzen dut. Irabazi egin nuen. 15 urte nituen, 16 betetzeko.

Gaztetan aldapa gora ondo moldatzen zinen, beraz.

Gaztetan bai, baina gero gauzak aldatu egiten dira! Profesionaletan norberaren gorputza nolakoa den oso garrantzitsua da. Ni sendoa nintzen eta, beraz, *todoterreno*. Igotzeko... ostras! Beti arazoekin.

Belodromoan ondo moldatzen al zinen?

Nahiko ondo. Batzuek pistako txirrindua

zuten, baina ez zen derrigorrezkoa halakoa izatea. Errepidekoarekin lehiatzen ere uzten zuten. Nik etxekoa eramaten nuen. Elosegi, Juanikorena... pistakoarekin aritzen zirela gogoratzen dut. Alde ederral Hala ere, lehenengo hamarren artean sartzen nintzen.

Goierriarekin hasi zinela esan duzu.

Lehen lasterketetan Goierri izena bakarrik eraman nuen soinean. Gero Iratxo-Lentz izenarekin aritu ginen, Asensio Agirrezabalek babestuta. Ondoren Caldeyf atera zuen Etxeberriak. Talde horretan hiruzpalau urtetan aritu nintzen,

“Esprintean ondo moldatzen nintzen, baina beti azaltzen zen ni baino azkarragoa zen norbait”

soldadutzara joan arte. Handik bueltan, Super Ser taldearekin fitxatu nuen.

Urretxuar eta zumarragar gehiagok parte hartzen al zuten lasterketetan?

Ez ginen asko. Ni hasi nintzenean Mendijurren anaia, Nikolas, eta Santi Zabaleta zebiltzan. Peñagarikano ordurako utzita izango zen. Jubeniletan Iglesias, Azurmendi, Leatxe eta anaiarekin ibili nintzen. Norbait ahaztuko dut eta entzun beharko dut...

Jubencil eta afizionatu mailetan lasterketa asko irabaziko zenituen...

Ez, ez. Gutxi irabazi nituen. Esprintean ondo moldatzen nintzen, baina beti azal-

tzen zen ni baino azkarragoa zen norbait. Jubeniletan Mata, Urtizberea, Juanikorena eta Elosegiarekin aritu nintzen, esaterako. Laguiarekin-eta afizionatuetan elkartu nintzen.

Lasterketa gutxi irabazi zenituela esan duzu, baina dohainen bat ikusiko zizuten... Edonori ez diote profesional mailan aritzea eskaintzen...

Jubeniletan lasterketa bakarria irabazi nuen, baina beti aurrean heltzen nintzen. Amateur mailan, berriz, bi lasterketa irabazi nituen. Espainiako selekzioarekin hainbat itzuli egin nituen. Ingalaterrako etapa nagusian bigarren sailkatu nintzen.

Nahiago al zenituen errepideko lasterketak pistakoak baino?

Pistan jubeniletako lehen denboraldia bakarrik egiten genuen. Errepidea entrenigarriagoa da. Nahiko ondo moldatzen nintzen, bai igotzen, bai ordekan eta bai esprintean. Egun bakarreko lasterketetan itzulietan baino hobeto moldatzen nintzen. Itzulietan errekupeazioak garrantzia handia du eta gorputz argala behar da.

Zenbat denboraldi eman zenituen profesionaletan?

Hiru osatu nituen, baina beste bitan ere lehiatu nintzen. Hasieran Novostil-Helios taldearekin aritu nintzen. Bigarren denboraldia Heninger-Transmallorca taldearekin egin nuen, hirugarrena Huesorekin eta azken biak Tekarekin. Hauekin errepideko lasterketa gutxitan aritu nintzen, ziklokrosa prestatzeko bakarrik.

Nolatan hasi zinen ziklo-krosean?

Alejandro Egeak bultzatuta. Mendijur eta Zabaletarekin aritutakoa zen eta asko gustatzen zitzaion. Jubeniletan hasi nin-

Ziklo-krosean, Torrot taldearen elastikoarekin.

tzen eta lehen bi lasterketak irabazi nituen, baina hirugarrenean klabikula hautsi nuen.

Zergatik utzi zenituen errepidea?

Talde gutxi zeuden eta denboraldi batetik bestera erdia kobratzea eskaini zidaten. Adar jotzea iruditu zitzaidan. Ziklo-krosean, ondo ibiliz gero, errepidean adina kobratzen nuen.

Zein txirrindularirekin aritu zinen profesionaletan?

Marino Lejarretaren talde berean aritu nintzen, esaterako: bai Tekan eta bai Novostilen. Felipe Yañez eta Javier Elorriaga ere taldekideak izan nituen.

Lasterketa asko osatu al zenituen?

Profesionaletan? Gehiegia! Lehen denboraldian 14 itzuli osatu nituen! Zeuden guztiak: Mallorcan hasi eta urrira arte gelditu gabe. Gehiegizkoa zen. Bigarren denboraldirako lehertuta nengoen.

Hiru asteko itzulietan izan al zinen?

Espainiakoa bai, baina Frantziakoa eta Italiakoa ez nituen ezagutu. Espainiako

itzulian hiru aldiz izan nintzen eta etapa baten goizeko sektorea irabazi nuen, Granadan. Bost lagunek ihes egin genuen, bizpahiru mendate txiki zeuden eta, azkenean, bakarrik alde egitea lortu nuen. Beste lasterketa batzuk ere irabazi nituen ihes eginda, baina Granadakoa da lortu nuen garrantzitsuena. Bestalde, Espainiako itzuliko beste etapa batean seigarren egin nuen, Kantabriako itzulian hirugarren egin nuen, Asturiasko itzulian seigarren izan nintzen...

Espainiako itzulia osatu al zenuen?

Lehenengoa. Bigarrenengan Kantabrian erorketa izan nuen eta ospitalean bukatu nuen. Hirugarrenean hamar etapa osatu nituen. Hamaikagarrenean bizikletaren koadroa hautsi nuen eta garai hartan taldeek liderrentzat bakarrik eramaten zituzten ordezeko bizikletak. Besteok nola edo hala moldatu behar genuen. Taldearen autoa aurretik zihoan eta erretiratu egin behar izan nintzen.

Ziklo-krosean, berriz, makina bat lasterketa irabazi zenituen.

Irabazten nituen, bai. Duela gutxira arte, lasterketa gehien irabazi dituen euskalduna izan naizela uste dut. 90 bat irabazi nituen. David Secok gainditu nauela esan zidaten duela gutxi lasterketa batean. Dena den, alde dago: Secok Euskadi mailako asko irabazi ditu eta nik irabazitako ia guztiak estatu mailakoak ziren.

Garai bateko arerioak, gainera, orain Secok dituenak baino gogorragoak izango ziren...

Beno... Zortzi bat izaten ginen irabazteko moduan: Maiora, Vijandi, Etxabe, Mujika, Izagirre, Izuzkitza... Aurten ere maila nahiko ona izan da: Hermida,

Ruiz de Larrinaga... Ziklo-krosak gorakada izan du. Urte batzuetan Seco bakarrik zegoen.

Espainiako txapelketa hainbatetan irabazi zenuen.

Lau aldiz irabazi nuen. Gipuzkoakoa hamabi aldiz irabazi nuen, baina Maiora nuen arerio bakarra.

Maiora berririo lehiatzen hasi da.

Berarekin izan naiz eta erotuta dagoela esan diot. Bera ni baino zaharragoa da, 53 urte ditu, baina ez nau batere tentatzen. Ez da sana. Maiorak promesa egin zion alabari: aitona egiten zuenean itzuliko zela. Bospasei ordu bakarrik egiten du lan egunean eta entrenatzeko astia du. Udan ere asko ibiltzen da. Beti zaindu du asko bere burua. Guk platerkada osoa

“Espainiako itzulian hiru aldiz izan nintzen eta etapa baten goizeko sektorea irabazi nuen, Granadan”

jaten bagenuen, berak erdia jaten zuen. Oso zorrotza zen eta kaloriak asko zaintzen zituen.

Noiz utzi zenuen ziklo-krosa?

1991-1992 denboraldian. Ordurako Pla, Igartua eta hauek aritzen ziren.

Mendiko bizikletarekin ere aritu zinen.

Pare bat urte egin nituen eta senior mailako Espainiako txapelketa irabazi nuen. Mendikoaren lehen urte haietan ziklo-krosean aritutakoak nagusitu ginen. Dena

den, ezberdinak dira. Mendikoan teknika gutxiago eta fondo gehiago behar da.

Noiz lehiatu zinen azkenekoz?

Azkeneko lasterketa 39 urterekin osatu nuen. 1994an izango zen. Zahartuta nengoen dagoeneko. Gainera, denda nuen eta prestatzeko denbora gutxi. Orain udan bakarrik ibiltzen naiz bizikletan. Tourra ikustera joaten naiz. Orduantxe prestatzen dut pixka bat neure burua. Tourrera hamar bat aldiz joan naiz semearekin. Gazteagotan igo ez nituenak igo ditut orain: Tourmalet, Alpe d'Huez... Duela hamar bat urte Tourmalet atzeraka igo nuen. Apustua egin nuen... txorakeriak! Neguan ez naiz bizikletan ibiltzen. Oinez eta korrika, bai. Ez dut bizikletan sufritzeko gogorik.

Lasterketa asko irabazi zenituen, baina ba al da penaz gogoratzen duzun bat?

Aretxabaletako ziklo-kros proba telebistaz botatzen zuten urtero eta ez nuen sekula irabaztea lortu. Bi edo hiru aldiz heldu nintzen bigarren. Errepideari dago-kionez, pena handiena Ingalaterrako itzulian bigarren heldu nintzenean izan nuen. Aldapa batean txekiar batekin alde egin nuen eta hark *piano, piano, tu primo* esaten zidan; nekatuta zihoala eta ez zela garaipenaren jokoan sartuko alegia. Heldu ginenean esprinta egin eta irabazi egin zidan, ordea.

Italieraz hitz egiten ikasi zenuen...

Estatutik kanpoko errepideko lasterketa gutxitan parte hartu nuen, baina ziklo-krosean 15 aldiz parte hartu nuen Munduko Txapelketan. Haietan ikasi nuen, batez ere, italiera apur bat.

Askok aldatu al da txirrindularitza zu hasi zinen garaitik gaurdaino?

Garai hartan inprobisazioa zen nagusi.

Argixaon, profesional mailara pasa aurretik.

Urtean hiru aldiz joaten ginen, asko jota, mediku azterketa egitera. Askok aldatu dela esaten dute. Dena den, esfortzua lehengo berbera da. Motorra duenak aurrera egiten du eta ez duena atzean gelditzen da. Hori bai, egun etekin handiagoa ateratzen zaio gorputzari.

Zuek ere janaria oraingoak bezainbeste zaintzen al zenuten?

Beharko... bestela ez dago bizikletan lehiatzerik.

Dopingik ba al zegoen?

Egongo zen... *La pregunta del millón!* Gaur egungo moduan ez dut uste. Orduan ere zer edo zer entzuten zen, baina medikuen jarraipenik ez zegoe-nez... Dopinga medikuek sartutako gauza da. Horren inguruko zalantzarik ez dago. Profesionalak dira eta etekina atera behar dute. Orduan taldeek ez zuten medikurik. *Medico de cabecera* delakora joaten ginen. Bitaminak ematen zizkiguten, beti hartu izan dena.

Gure garaian ere izango zen dopinga, baina horretarako dirua behar da.

Txirrindularitza jarraitzen al duzu?

Bai, bai... mundu horretan jarraitu dut. Semea ere txirrindularia da eta urte guttia hara eta hona ematen dut. Ilusioa egiten dit.

Askotan galdetzen al dizu lehiatzen zien garaiko kontuei buruz?

Lehen gehiago galdetzen zuen. Oso zalea da eta Internet bidez gertutik jarraitzen du txirrindularitza mundua. Nahi duzuna galdetu eta hark erantzungo dizu.

Zer giro ikusten duzu txirrindularitza munduan?

Giro nahasia dago, baina ez diot garrantzia handirik ematen. Dena den, prentsan eta telebistan ikusten denak pena ematen du. Dopingaz horrenbeste hitz egitea onerako balitz... baina ez dut uste hala izango denik. Gero eta talde on gutxiago daude eta profesional mailan beti egongo da dopinga.

UROLA

ELEKTRATRESNAK

☎ 943 72 02 15 - Faxe 943 72 52 91
Secundino Esnaola 2, ZUMARRAGA

ATA

HARATEGIA URDAITEGIA

☎ 943 72 00 61
Leturiatarren enparantza, 2
ZUMARRAGA

MURUA

Oinetako konponketa

Larruzko erropen konponketa.
Guraiza, labana... zorrozketak

Labeaga, 37 **URRETXU**
Golden plazoletan

centro óptico
Javier Arratibel
optika

Ikusmenaren neurketa - Begietako
tentsioaren neurketa - Graduatutako
eta eguzkitarako betaurrekoak -
Lentilak - Termometroak eta
barometroak

Soraluze, 10 ZUMARRAGA
☎ 943 72 54 84

Egumendi, S. L.

Manganeso altzairuaren
aplikazio teknikoak

Ipeñarrieta, 48
☎ 943 72 33 01 - Fax: 943 72 43 41
Urretxu-Zumarraga
www.egumendi.com
egumendi@egumendi.com

Keros **Enmarkatzeak**
Arte ederrak
Dekorazioa
Opariak

Labeaga, 35 **Urretxu** ☎ 943 72 41 60

Secundino Esnaola, 16 B
Tel: 943 72 16 63
ZUMARRAGA

SUTAN

Tximiniak, berogailuak, sukaldeak eta estaldurak
☎ 943 72 06 38 - 665 73 73 02 Fax: 943 72 06 38
Mugitegi poligonoa, B bidea, 6 baxua - **URRETXU**
www.sutan.biz - sutan@sutan.biz

Lorea

Pinturak - Etxeko apainketak
Lurrindenda - Jostailuak

☎ 943 72 41 90
☎ 615 75 33 28
Fax: 943 03 79 88

Legazpi, 5 - Zumarraga

PLAZAOLA

ITURGINTZA

Bide-Zar 5 **ZUMARRAGA**
943 72 13 70

Lanbiza

- Dietetika
- Estetika

Bidezar, 7 ☎ 943 72 36 52

HERCE
Electricistas H. E.

Muntaia eta instalakuntza elektrikoak
Enpresa mantenua
Argiteria publikoa

Denda: Ipeñarrieta 4, ☎ 943 72 09 50
Tailerra: Mugitegi, ☎ 943 72 42 66
Mugikorra: 656 703 392

20700 **URRETXU**

natural optics

URRETXU

Lurdes Rodriguez Iparragirre, 1-Urretxu
Optiko-optometrista ☎ 943 72 59 68
urretxu@naturaloptics.com
www.naturaloptics.com

asirauto

BIGARREN ESKUKO AUTOEN
ESKAINNTZA ZABALA

Mugitegi industrialdea, Urretxu
943 72 59 22
659 67 89 79

ALTZARIAK

MERKA-UROLA

Mugitegi, 17 Tel. eta faxe 943 72 58 28
URRETXU

TABERNA

Jatetxea

JATETXEA

Piedad kalea, 14 ☎ 943 72 08 19
ZUMARRAGA

PREMANK

KANPO-KONTRATAZIO BIDEZKO
PREBENTZIO ZERBITZUA

KALITATEZKO ZERBITZU
ERAGINKORRA
GERTUTASUNA, BIZKORTASUNA
ETA BEZEROARI ARRETA

Argixao industrialdea, 55 pabiloia
20700 ZUMARRAGA (Gipuzkoa)
943 72 41 00
administracion1@premark.com

Construcciones

MENDIOLA

Labraga, 9. Tf. 943 72 05 11 - Fax: 943 72 44 10
20700 **URRETXU** (Gipuzkoa)
E-mail: mendiola@mendiola.com
www.cmendiola.com

Darmanki

Edergintza

Edergintza tratamenduak
Depilazioak
Solarium

Labeaga, 2 - **URRETXU**
☎ 943 72 25 13

belarzoim

Belardenda, dieta eta errejimen elikadura
Mediku-homeopata kontsulta
Labeaga, 30 - Urretxu - ☎ 943 72 27 80

BIONA

AROZTEGIA

Altzariak neurritara

☎ 943 72 02 55
Erratzu, z/g **URRETXU**

ALEX - GIBOLAK

alejandro albisua

☎ 943 72 52 22
Soraluze, 6 - Zumarraga

Otamotz

TOKI APROPOSA DUZU HAUXE

ZURE IRAGARKIA JARTZEKO

Iker Telletxea - 647 319 757 - beasain@iragarri.net

Elkarrizketa hau aurreko alean hasitako Urola Garaia buruzko erreportajearen jarraipena da.

Aurelio Gonzalez: “Eskualdea egituratu beharra dugu”

Lenbur Fundazioa 90eko hamarkadan sortu zen

Legazpiko ondarea zaintzeko eta ezagutzera emateko.

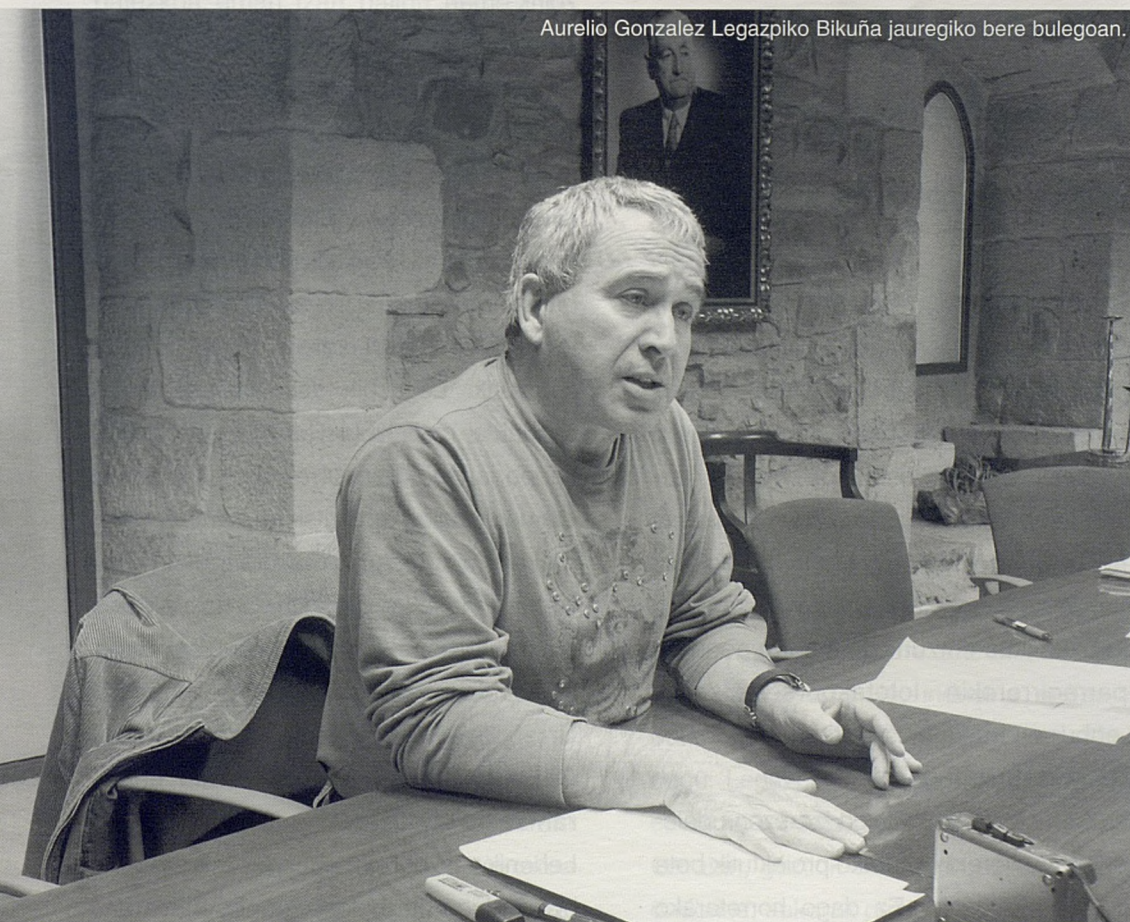
Mankomunitate mailako hainbat ekimen aurrera ateratu

eta bera arduratzen da Urola Garaiko turismo bulegoaz,

baina Urretxu eta Zumarragako udalak ez dira bere kide.

Aurelio Gonzalez Fundazioko zuzendaria da.

Aurelio Gonzalez Legazpiko Bikuña jauregiko bere bulegoan.

Noiz eta nolatan sortu zen Lenbur?

1997ko azaroan sortu zen. Zenbait legazpiarrek burdinarekin zerikusia duen ondarea ezagutzera emateko beharra ikusi zuten eta helburu horrekin jaio zen. Hasierako asmoa museo bat egitea zen.

Nolatan hasi zen Urola Garaia mailan lan egiten?

Fundazioa 1997an sortu zen, baina egitasmoa bi edo hiru urte lehenagokoa da. Bi ekimenen ondorioa da. Alde batetik burdinari buruzko liburua idatzi zuen taldearena zegoen eta bestetik gurea. Legazpi mailako ekimenak ziren eta azkenean gurea ateratu zen aurrera. Fundazioa sortu zenean, proiektua eskualdera ireki zen. Ardatza burdina bazen ere, eskualdearen natura eta kultura ondarea berreskuratu eta ezagutarazi nahi ziren. Fundazioaren helburuen artean eskualdearen garapen sozio-ekonomi-

koa dago. Zergatik? Legazpiko ondarea bakarrik ezagutarazten saiatzeak ez zuen zentzurik. Maila zabalagoan lan egin behar da eragina izan nahi bada. Hasierako bi egitasmoen arteko ezberdintasun nagusiak horretan zetzan: besteek museoak egin nahi zuten eta guk errestituzioa, ostalaritza, natura... eskutik joan behar zirela uste genuen. Zenbat eta dibertsifikatze handiagoa izan, orduan eta jende gehiagorengana helduko da egitasmoa. Are gehiago esango nuke, eskualdetik harago lan egin beharko genuke.

Zer egin zen Urola Garaiko gainontzeko herrien konpromisoa lortzeko?

Gainontzeko udalei Fundazioan sartzera gonbidatu zitzairen, baina ez ziren sartu. Fundazioaren aurkezpen ekitaldian izan ziren, baina ikusleen artean. Legazpikoak bakarrik erabaki zuen parte hartzea.

Zergatik uste duzu erabaki zutela gainontzeko udalek ez sartzeara?

Arrazoi asko izan zirela uste dut. Egitasmo hasi berria zen eta askok ez zuten uste turismoa garrantzitsua izan zitekeenik. Krisi garaia zen eta ordura arteko formulekin aurre egin nahi zitzaion. Bestalde, askok ez zekiten zer errekurtso eskaini genitzakeen. Historikoki euskaldunok industria landu dugu eta turismoa eguzkiarekin eta hondartzarekin lotzen dugu. Dena den, urte askotan Urretxu eta Zumarraga izan dira Lenburren lanari etekin handiena atera diotenak. Zergatik? Eraikuntza lanetan gastatu genuen diru gehien eta eraikuntza enpresak Urretxu eta Zumarragan daude.

Dagoeneko turismoa ere diru iturri izan daitekeela ikusi da. Zergatik ez dira oraindik zuei elkartu?

Lenburrek aurrera egin heinean, zailta-

sun handiagoak sortu dira. Errazena guztiak elkarrekin hastea izaten da. Arazo hori gainditzeko, gainontzeko herriak beste esperientzia batzuk eza-gutzeko egindako bidaletara gonbidatu ditugu beti. Integratzea eta turismoak eskaintzen dituen aukerak ezagutzea nahi genuen. 2001ean egoera hau bideratzeko aukera berri bat izan zen. Lenburrez gain, *Hiru Tenpluen Ibilbidea* zegoen. Zumarragak bultzatu zuen eta Uggasa arduratzen zen beraz. Mundu guztiak argi zuen bi egitasmo egotea ez zela logikoa, gutxiago oraindik halako

“Urte askotan

Zumarraga eta Urretxu

izan dira Lenburren

lanari etekin handiena

atera diotenak”

eskualde txiki batean. 2001ean, Uggasaren ekimenez, enpresa bati turismoaz nor arduratu behar zen ikertzeko eskatu zitzaion. Lenbur hautatu zuen. 2001etik 2004ra eskualde mailan lan egin genuen eta *Hiru Tenpluen Ibilbidea*z ere arduratu ginen, orain *Ignaziotar Lurraldea* dena. Garai hartan Iparragirreri buruzko ikus-entzunezkoa sortu genuen, Iparragirrerekin lotutako seinaleetan Lenburren irudia ikus daiteke...

Zer gertatu zen gero?

2003an aldaketa politikoa izan zen udale-tan eta Antioirekin lotutako proiektutik bota zituzten. Zergatik? Ez dago horretarako

inongo arrazoirik. Aurreko legealdian ezer egin ez izana leporatu zituzten, baina orduko udal ordezkariak eta Lenburrek egungo udal ordezkariak egin duten berbera egin genuen. Bestalde, urte haietan elkarlana izan bazen ere, apustu ekonomikoa Lenburrek eta Legazpiko Udalak bakarrik egin zuten. Turismo bulegoa Mirandaolan dago, eskualde guztiko foiletokak zabaltzen ditugu, ferietan eskualde osoa ematen dugu ezagutzera... baina dirua Legazpiko Udalak bakarrik jartzen du. Fundazioan sartzeara eskaini zitzairen eta uko egin zuten. Hala, hemen egiten den eskualdeko turismoaren kudeaketa lana ordaindu beharko zutela esan zitzairen. Akordio batera heldu ginen, baina azken momentuan Urretxuk eta Zumarragak ez zuten sinatu. Ez dute arrazoirik eman.

Zein uste duzu izan zela arrazoiak?

Nire ustez Urretxu eta Zumarragak batzuetan bat egiten dute bertan biztanle gehiago dituztela, komunikabide hobeak dituztela... aditzera emateko. Batzuetan egitasmoak Urretxu eta Zumarragan, batez ere Zumarragan, bakarrik sortu daitezkeela iruditzen zaigu. Horrek ez du zentzurik. Legazpik askotan onartu du eskualde mailako egiturak bere herritik kanpo jartzea. Lenburrek bere ahalmena eta inplikazioa erakutsi du, enpresariak erakarri ditu, eskualdera dirua ekarri du, ikerketa lanak egin ditu... Eskualdean turismoa hobekien nork lantzen duen eztabaidatzeak ez du zentzurik.

Urretxun gobernu aldaketa eman da. Orain Lenburren sartuko diren esperantza ba al duzue?

Lehenik eta behin Legazpikoa konpondu behar dugu eta bidean gaude. Bilera ba-

tzuk izan ditugu eta mesfidantza gairitu dugula uste dugu. Bigarren pausoa Urretxu erakartzea da. Bertako alkatearekin bildu naiz jada. Berak deitu izanak eta landu genituen gaiek asko poztu ninduten. Euren egitasmoak azaldu zizkiguten eta orain harremana sendotzeko prozesua abian jarriko dugu.

Zer gertatzen da Zumarragarekin?

Ez didate deitu eta ni ere ez naiz euren harremanetan jartzen ahalegindu. Argi utzi zuten eurek eraman nahi dutela *Ignaziotar Lurraldea* egitasmoa. Eskualdeko Plan Estrategiko berria eskatu da eta berriro ere bakoitzak zer egin behar duen eztabaidatuko da.

Urretxukoak ez al du Zumarragakoa konpontzen lagunduko?

Baietz uste dut. Aurreko etapan Urretxuk baiezkota eman izan baligu Zumarraga ere etorriko zen. Izan ere, 1999tik 2003ra alderdi berekoek izan zuten alkatetza bi herrietan eta gainera lautik hiruk formula baten aldeko apustua egiteak eta laugarrena kanpoan gelditzeak ez du zentzurik. Dena den, Zumarraga sartzen bada, benetan sinesten duelako sartzea espero dut: indarrak batzeko, irudi bateratua emateko...

Zer diozu Goierriarekin ere indarrak batzeari?

Beharrezkoa da, baina are gehiago esango dizut: nire ustez, turismo kontuan, Goierritik harago joan behar dugu. *Gipuzkoa zein berdea* da gure esparrua. Egitasmo horretan eskualde guztiok parte hartzen dugu eta bileretara Lenbur joaten da, ez Urretxu edo Zumarraga. Turismoa gure ondarea indartzea eta ezagutzera ematea da eta *Gipuzkoa zein berdea* egitasmoak marketingaz,

zabalkundeaz... arduratuko den azpiegitura izan beharko luke. Koordinazioarekin ez da nahikoa. Gipuzkoak orografia bakarra du, herrialde txikia da... nola azalduko diozu kanpotik datorren bati Beasain Goierri dela eta bi minutu gorago Urola Garaian dagoela? Ez du zentzurik. Jendea gure herrira ekartzeko, lehenik eta behin Gipuzkoara etorri behar dira. Zailena hori da. Gero eurek erabakiko dute parke naturaletara, burdinoletara edo nora joan. Hemen gastatu dezatela. Beasainen gastatzen badute, gero diru

*“Batzuetan egitasmoak
Urretxu eta Zumarragan,
batez ere Zumarragan,
bakarrik sortu daitezkeela
iruditzen zaigu”*

horren zati bat Zumarragara helduko da. Hori da ulertzen ez duguna, egitasmoa herri batean edo bestean garatzeak ez duela garrantziarik.

...

Goierri eta Tolosaldea horretaz konturatu dira eta elkarrekin lanean hasi dira. Gu ezin gara inorengana joan, eskualdean bertan ez baitugu gure artean ados jartzea lortu. Hori hala, industria ondarea duten herrien sarea martxan jarri nahi dugu. Legazpirekin lotuagoa dago, baina ez digute beste aukerarik uzten. Urola Garaian, guztiok elkarrekin ez aritzearen ondorioz, aukerak galtzen ari gara.

Nola konpondu daiteke hau guztia?

Mankomunitateak gauzak argitu eta gidatu behar ditu. Arazoa aspalditik dator. Orain Plan Estrategikoa dator eta dagoeneko abian dauden azpiegiturak eta euren langileak eta esperientzia kontuan hartzea espero dut. Egitura berriak ez sortzea espero dut, arazoa luzatzea izango bailitzateke. Dena bikoizteko ohitura dugu, baina Lenbur ez da desagertuko! Alkateek konpondu beharreko arazoa dela uste dut, arazoa politikoa baita. Erabaki politikoak hartu behar dira.

...

Turismoaz Lenbur arduratu behar zela erabaki zen garaian eskualde mailako erakundeetako teknikariok bilerak izan genituen, baina lidergoa alkateek edo eurek esandakoek izan behar dute.

Nola ikusten duzu Plan Estrategiko berriaren kontua?

Kanpotik izan dut horren berri. Ondo iruditzen zait, baina ea oraingoan behin betiko den. Planak, ideiak eta bilerak ez zaizkigu falta izan orain arte. UGLE eta Uggasa horien ondorio izan dira, baina eskualdea sendotzea ez dugu lortu oraindik.

Bukatzeko, nola ikusten duzu Urola Garaia etorkizuna?

Nire ustez eskualde guztiak dute etorkizuna, baina bilatu egin behar da. Eskualdea egituratu behar dugu lehenik eta behin. Gero horrek, seguru aski, gauza askotan Goierriarekin bat egitea eramango gaitu. Eskualdea egituratzen ez badugu, gainontzekoek euren artean bat egingo dute, proposamen bateratuak egingo dituzte... eta guk zailtasunak izango ditugu. Egungo egoerak ez du aukerak izaten laguntzen.

Jabier eta Julen Aranberri: aita-semeak basoan daude

Herri-kirolek susperraldia bizi dute, hein handi batean gazteen parte hartzeari esker. Koadrilen arteko lehiek eta herrien arteko gizon-proba desafioek sona handia lortu dute. Hori gutxi balitz, txapelketa ofizialetan estreinatu den gazte bat ere bada: Julen Aranberri aizkolaria. Bere aita bi herriok eman duten aizkolari handienetako bat da: Jabier Aranberri 'Elorriaga'. Biekin izan ginen Ezkion, entrenamendu saio batean.

Jabier eta Julen Aranberri, entrenamendu saio batean.

Beloki magaleko Elorriaga baserrikoek aizkora jokoa oso gustuko dute. Pedro Joxe Aranberri azpeitiarra bertako alabarekin ezkondu zen eta bien semeek aitaren zaletasuna hartu zuten. “Sei anaia ginen eta horietatik lau aizkora jokoa aritutakoak gara”, dio Jabier Aranberrik. Ondo oroitzen du nola hasi zen bera. “Aitak ikatza egiten zuen eta horretarako egurra behar da. Mutikotan bere ondoan ibiltzen nintzen eta, azkenean, egurra ebakitzen nuen beti”, aipatu du aizkolari zumarragarra.

Pedro Joxe Aranberrik gustura ikusten zuen semea aizkorarekin lanean, baina ez zen irakatsi zalea. Aranberriren lehen maisua Jeronimo Iturbe *Agiñeta* handia izan zen. “Joxe Ugarteburu eta biok sekulako pikea izan genuen gaztetan. Izan ere, hura Ezkiokoa da eta ni, berriz, Zumarragakoa. Bera Ramon Yurrebasorengana joan zenez, nik *Agiñeta*rengana jo nuen. Maisu onak genituen! *Agiñeta* diziplina zalea zen eta gogor egiten zidan”, oroitzen du Elorriaga baserrikoak.

Aranberri Iturbe eta Yurrebasoren oinordeko duina da, aizkora mundua benetan maite baitu: 54 urterekin lehiaketetan parte hartzen duela esatea besterik ez dago. “Bigarren mailari eusten diot oraindik. Erakustaldietan ere parte hartzen dut. Iaz 30 bat egin nituen”, azaldu du *Elorriagak*.

Garai batean lehen mailako txapelketak ere jokatu zituen. “Goierriko bost txapelketa antolatu ziren eta horietatik lau irabazi nituen. Euskal Herrikoan egun baino maila hobea zegoen: Mindegia, Arria, Mendizabal... aritzen ziren. Nik bigarren mailakoa irabazi nuen, 1989an

Azkoitian. Aurreko urtean egungo lehen mailako txapeldunak, Floren Nazabalek, irabazi zuen. Nik bigarren egin nuen. 1990ean desafioa bota nion. Tolosan jokatu genuen eta irabazi egin nion”, aipatu du.

Jabier Aranbarri desafio asko jokatutakoa da, baita segan ere. 80ko hamarkada erdialdean apustu bat irabazi zuen eta beste bat galdu. Itziarko Manzisidorri, berriz, 200.000 pezeta irabazi zizkion korrikan eta aizkora 1987an. Halako kirolzaletasuna izanik, semea ere kirolaria izatea pozgarri zaio.

Jabier Aranberri:

*“Aizkorarako gorputza
behar da eta semeak,
jarraitzen badu,
lortuko du”*

“Aizkorarako gorputza behar da eta, jarraitzen badu, lortuko du. Nire gabezia hori da: txiki samarra naiz eta pisu apur bat gehiago banu, hobe”.

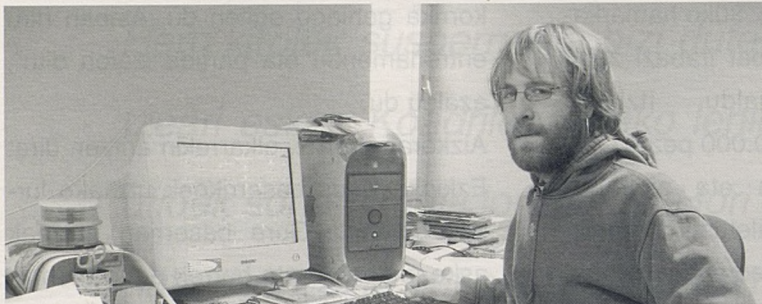
Julen Aranberri mutil altua da dagoeneko, baina aitak gehiago haztea nahi du. “Orain haztea komeni da, gero sendotuko da”. 17 urte ditu eta 8 urterekin hartu zuen lehenengoz aizkora, baina futbolearen ere jokatzen du: Urolaren jubenil mailako taldean. “Hurrengoa futbolearen egingo dudan azken urtea izango da, gero aizkora bakarrik arituko naiz. Nahiago dut”, aipatu du Julenek. Aitarekin gustura dabilen seinale...

“Batuetan errieta egiten dit, baina irakasle ona da”, gehitu du. Jabier Aranberrik ez du semea estutu nahi. “Futbolearen jarraitzea ondo iruditzen zait. Ikasteko garaia du eta oraindik bietan aritzeko moduan da. Dena den, aizkora aritzeko komeni zaiona baino korrika gehiago egiten du. Astearen hiru entrenamendu eta partida izaten ditu”, azaldu du.

Aizkora, berriz, elkarrekin aritzen dira; Ezkioko Seus baserrikoek utzitako lursail batean. “Gure baserrian haizeak asko jotzen du eta horrek egurra lehortzen du. Hau, ordea, oso leku ona da. Astearen bitan etortzen gara”, dio Jabier Aranberrik.

Semea apirilaren 12rako Urretxun antolatutako desafioa prestatzen ari da. Hiru talde arituko dira, nor baino nor: batean 30 urte azpikoak izango dira, bigarren goan 30 eta 40 urte artekoak eta hirugarren goan 40 urtetik gorakoak. Aizkora Julen Aranberri eta Xabier Zaldua zumarragarra arituko dira, baina beterranoa nor izango den ez dute erabaki oraindik. Jabier Aranberri ez diote desafioan parte hartzen zuten, errazegi irabaziko bailuke. Gainontzeko parte hartzaileak txingatan, trontzan, kaskara bilketan eta harria jasotzen arituko dira, besteak beste.

Julen Aranberrik gazte mailakoen aizkolari txapelketan ere parte hartzeko asmoa du, nahiz eta iazkoan ez zen oso gustura gelditu. Azkena sailkatu zen. “Urduri nengoen. Eguna heldu baino hilabete lehenago txapelketan pentsatzen ari nintzen dagoeneko”, aipatu du. “Azkena egin zuen, baina esperientzia hala lortzen da”, gehitu du aitak.

Alex Areizaga

Informatika

Euskalbar

Euskalbar Firefox Interneteko nabigatzaile-rako tresna barra bat da. Baliabide asko eskaintzen ditu. Hiztegi ezberdinetan bilaketak modu errazean egitea ahalbidetzen du; euskara, gaztelania eta ingelesaren arteko itzulpenak egiten laguntzen du; sinonimoen hiztegiak gehitu zaizkio barrari; poloniera eta japonieratik euskarara pasatzeko hiztegiak... Hori guztia egiteko Euskalterm, Elhuyar, Hiztegia 3000, Euskaltzaindia, ItzuL posta zerrendaren artxiboa, Harluxet, Mokoroo, ZT Corpusa, Opentrad itzultzaile automatikoa eta XUXENweb zuzentzaile ortografikoa biltzen ditu. Egunerokoan izan ditzakegun behar asko modu errazean konpontzen laguntzen digu tresna barra honek, baliabide on asko eskura jarritz. Instalatzeko helbidea: <https://addons.mozilla.org/eu/firefox/addon/5811>.

Oihane Sudupe

Osasuna

GPB txertoa

Azken aldian modan jarri da Giza Papiloma Birusaren aurkako txertoa, 2007ko urrian estatu espainiarrean komertzializatu eta batez ere umeen txertaketa egutegian sartu zenetik. Txerto hau 9 eta 26 urte arteko neskei jartzea posible bada ere, DBHko lehenengo mailan daudenei jartzea bakarrik onartu da, hortik kanpo jarri nahi dutenek ordaindu egin beharko dute. Gai honi buruz iritzi kontrajarriak dauden arren, jakin beharra dago txerto honen babesak ez dela erabatekoa, %70ekoa baizik, ez dakigula oraindik babes horren iraupena, ezta babesaren eraginkortasun erreala ere. Sexu bidez transmititzen den birusa izanik oraindik ez da ezaguna txerto hau mutiletan jartzeak daukan balioa. Ezin dena begi bistatik galdu, birus honen eta beste hainbat eritasunen aurka babesten gaituena preserbatiboa dela, txertoa nahi izanez gero neurri bat gehiago izan daiteke, baina inoiz ez babes bakarra.

Motiboa beste bat zen

Etxe triste bat ez da beti grisa. Sarasketa lainoak estaltzen zuen gehienetan, baina atea kolore gorrikoa zen. Bertan iltzatutako eguzki-lore lehorrak ez zuen inor salbatuko; plastikozkoa jarri nahian zebiltzan aspalditik. Baserría zaintzeko ekarri zuten Pintxo txakurra ez zen inoiz bere etxolatik irteten, errealtateari bizkarra emateko aukera egin balu bezala. Etxe aurreko askan sasiak hazi zirela esateak asko esan nahi du.

Bertan, esan nahi da askan, sartzen zuen Martinek Pintxo tarteka belarra, esan nahi da sasiak, oinetan senti zezan. Igandeetan izaten zen hori. Bestela ez baitzen astirik egoten. Eskolara joan aurretik ganadu-jira egiten laguntzen zion aitari. Goizeko seietatik sei eta erdiak bitarte ofizialki, baina luzatu egiten zen errituala gehienetan. Izan ere, Martin Sarasketan inoiz izan zen bigantxarik adar-okarrenaren aurrean, Txintxarriren aurrean, egoten zen behiak trenari begira bezala.

-Zer habil motel? —egiten zion oiñu aitak- Hipnotizatu egin nahi al duk? Eman iezaioak jaten eta utzi ezak bakean behi gaixoa. Eguerdia aurretik hausnarrerako denbora behar dik eta!

Batzuetan, aitari hori entzuteko bakarrik egoten zen abelgorriari so Martin. Baina gehienetan motiboa beste bat zen. Bigantxa hartatik haratago egoten ziren mutikoaren begiak. Bere etxolaren gaineko kristala hautsi zuen Pintxok oraindik jostaria zen garaian. Antza denez, etxolako teilatura igo zen etxeokoez zaunka nola egiten zuen hobeto entzun zezaten. Orduan, Sarasketako lehoiak bere burua beiran islatuta ikusi zuen eta eraso egin zion. Tronoa berea zen.

Bere islarekin zuen borroka galdu eta azkenean, ukuiluan bukatu zuen gizagaixoak. Txintxarriren amonaren oinetan ahuspez eta kristal zatitxoez inguratuta aurkitu zuen Martinen aitak. Ordutik aurrera ez zuen bururik altxatu Sarasketako txakur destronatuak. Erretiro boluntarioa izan zen berea.

Bere borondategi ez zen irteten, baina igandeetan, Martinek askan sartzen zuenean, ez zuen eragozpenik jartzen.

Burumakur joaten zen mutikoaren atzetik. Aurreko hankak askaren ertzean jarri eta atzekoekin inpultsoa hartuta, sasi artera egiten zuen salto. Askako sasiek hautsi zuen leihoa-ren kristalek egiten zioten min bera emango baliote bezala, orrore egiten ahaztu zitzaion lehoia ematen zuen.

Egia esan, ez zioten Pintxori bere erorketa ahazten asko lagundu. Ez zuten berak hautsitako leihoa inoiz konpondu. Ofizialki, txakurra berriz egoera hartan ez jartzeko, hau da, kristalaren bestaldeko bere alter egoari eraso egiteko grinarik ez izateko. Baina benetako motiboa beste bat izan zen: uzta txarren irabazi apurrak premiazkoago zeritzaten kontuetan xahutu beharra.

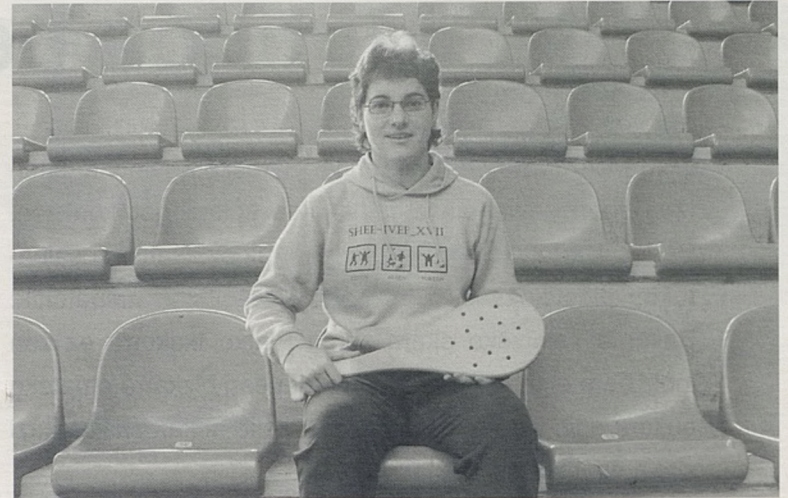
Beiraren ordeiz, urrutira joandako ahaide urrun batek bidalitako lamina jarri zuten. Munduko mapa bat zen. Anaia maioraizkoaren morroi izan nahi ez eta, urez joan zen Sarasketatarrak etxeokoez non bizi zen jakitea nahi zuen: nora eraman zuen itsasontziak eta non sortu zuen Sarasketa Inn..

Amaia Artolazabal

www.otamotz.com web orrian ipuina osorik irakur dezakezue, *Aldizkaria* saileko *Ipuinak* atalean.

Uxue Fernandez

Uxue Fernandez urretxuarrak ikastolan eta lizeoan egin zituen oinarrizko ikasketak eta ondoren Gasteizera joan zen, Jarduera Fisikoaren eta Kirolaren Zientzien fakultatera hain zuzen ere. Ikasketak ekainean bukatu zituen eta irailean 'Emakumea pilotari' egitasmoan lanean hasi zen. Legazpin neskentzako pilota eskola abian jarri nahi dute eta urretxuar eta zumarragarrek ere bertan parte hartzeko aukera dute. Fernandez bertsolaria ere bada. Bertsolaritzak lagunak eta "egunerokotik aldentzeko aukera" eskaintzen dizkiola aipatu du.

Zer izan nahi zenuen umetan?

Albaitaria. Garai batean baserrian asko ibiltzen ginen eta baserriezalea naiz.

Aisialdian zer egitea atsegin duzu?

Kirola egitea, irakurtzea eta bertsotan egitea. Ez dut zaletasun gehiagotarako denborarik.

Bizitzeko toki bat?

Ahal izango banu, Ezkiora joango nintzateke.

Gustuko bertsolaria?

Andoni Egaña.

Gustuko emakumezko bertsolaria?

Gipuzkoako txapelketaren ondoren, Uxue Alberdi.

Noiz irabaziko du emakumezko batek Bertsolari Txapelketa Nagusia?

Baten batek irabaziko du, baina ez dakit noiz. Oraingoz Egaña izarra da.

Ileheriak ala beltzaranak?

Beltzaranak, inongo zalantzarik gabe. Beltzarana argitzea erraza da, baina ilehoria iluntzea arriskutsuagoa da.

Gustuko pilotaria?

Nesken artean Maider Mendizabal eta eskuz jokatzen duten gizonetzkoen artean Titin eta Barriola.

Egindako azken oparia?

Bertso bat lagun bati.

Eta jasotakoa?

Uxue Alberdiri berak idatzitako liburua eraman nion hemen izan zenean eta eskaintza idatzi zidan.

Data bat?

Ez naiz data zalea.

Neska eta mutil izen bana?

Alaitz eta Iker..

Zein egunkari irakurtzen duzu?

Aspaldi honetan gainbegiratu besterik ez ditut egiten, baina parean tokatzen zaizkidan guztiak begiratzen ditut.

Gustuko telebista saioa?

Mihiluze.

Bereziki gorroto duzuna?

Txutxumutxu saioak.

Pelikula bat?

Zinemara urtean behin-edo bakarrik joaten naiz. Ez naiz zinezalea. Beste aukera batzuei lehentasuna ematen diet. Azkenaldian balleta ikustera, adibidez, zinemara baino gehiagotan joan naiz.

Liburu bat?

Uxue Alberdiren *Aulki bat elurretan*. Sekulako aurkikuntza izan da. Bertsotan ere literatura egiten du.

Soinu bat?

Itsasoarena.

Usain bat?

Belar moztu berriarena.

Janari bat?

Makarroiak.

Ura ala...

Ura.

Construcciones **MENDIOLA**

Labeaga, 9- Tf. 943 72 05 11 - Fax: 943 72 44 10
20700 URRETXU (Gipuzkoa)
E-mail: mendiola@cmendiola.com
www.cmendiola.com

**Legazpiko Olazabal Institutuaren
ondoan 6 chalet adosaturen
eraikuntza berria**

Etxebizitzen
eraikuntza

Industria
pabilioiak

Urbanizazio
lanak

Ipeñarrieta, 5 - ☎ 943 72 50 75 - URRETXU
Udala enparantza - ☎ 943 79 00 43 - ARRASATE
San Lorenzo, 1 - ☎ 943 53 35 48 - OÑATI

